

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Kaj bo spomladi z našo kmetijo?

Skrb za vsakdanji kruh je danes najvažnejša naloga vseh slojev prebivalstva. Ta skrb navdaja naše vojaštvo, navdaja naše meščanstvo in mora prešinjati tudi našega kmeta. Težke so sledi, ki jih reže sedanja vojna v naše življenje in v naše gospodarstvo. Ali priznati moramo, da smo pri nas na Dolenjskem primeroma še najmanj prizadeti po vojni. Zato je pa naša dolžnost, da storimo vse, kar bi lajšalo gorje, ki prihaja vsled vojne nad naše prebivalstvo.

Meščanje občutijo vojno najbolj vsled nastale draginje in jo utegnejo še huje občutiti vsled pomanjkanja posameznih živil, ki se lahko slej ali prej tudi pri nas pojavi. Po velikih mestih se že čuti. Mi kmetovalci pa bomo čutili vojno najbolj na tem, ker nam bo manjkalo delavnih rok in delavne živine. Tekom sedanje zime bo odšlo mnogo mladeničev in mož na novo v vojsko. Prišli bomo pa tudi ob dobro delavno živino. Vse to bomo težko pogrešali pri obdelovanju naše kmetije in nič ne bo čudnega, če nam bo kmetija v enem in drugem pogledu pešala in trpela in če se nam bodo naši dosedanji pridelki znižali.

V teh razmerah nastaja za nas važno vprašanje, kaj naj storimo, da nam kmetija preveč ne omaga, da najdemo primerno izhajanje na njej in da skrbimo ob enem kolikor mogoče za prehrano drugega prebivalstva in vojaštva.

Najvažnejša skrb mora biti sedaj skrb za ohranitev našega poljedelstva ali z drugimi besedami rečeno, skrb za pridelovanje vsakdanjega kruha in živeža. V takih mešanogospodarskih krajih kakor so naši, kjer se pečamo s poljedelstvom in z vinogradništvom, mora stopiti poljedelstvo na prvo mesto, vinogradništvo na drugo mesto. Pred vsem nam je vse naše delavne moči obrniti na polje, na njive in travnike. Polje mora biti letos za vsako ceno in dobro obdelano, kajti živeža nam je bolj potreba kakor pijače. Še-le v drugi vrsti pridejo vinogradi v poštev. Skupaj s poljedelstvom gojiti je seveda z vso skrbnostjo tudi našo živinorejo, ki je podlaga poljedelstva in poklicana pomagati z mlekom in mesom k zadostni prehrani prebivalstva.

Naše poljedelstvo je majhno, a je za tako težke čase v ugodnem položaju, ker proizvaja najrazličnejše sadeže. Zaradi tega ga tudi ne bo kazalo dosti izpreminjati. Potrebno najvažnejše žito je v zemlji. Upajmo, da bo letošnje zimo dobro prestalo. Za spomladno pridelovanje pa pridejo vsi dosedanji sadeži v poštev, le s to izpremembo, da kaže nekatere sadeže v nekoliko večji meri saditi. To velja v naših razmerah za krompir, za turšico in za fižol.

Pri krompirju je važno, da pridelamo nekaj več zgodnjega krompirja in da skrbimo za potrebno in dobro seme. Važno je dalje, da skrbimo za zadostno gnojenje in da se poslužujemo saj deloma tudi umetnih gnojil, ki so preskušeno dobra za krompir. Priporočila se zlasti žveplenokisli amonijak. Tudi naj se sadi krompir

v vrste (za brazdo), da ga bo moč obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Poleg krompirja je treba letos več turšice. Turšica je važna za naše kraje, posebno v takih časih, ker daje važne in dobre pridelke, dober kruh in izvrstno močno krmo. Poleg navadne turšice naj se seje tudi nekoliko zgodnje turšice, ki se zadovoljuje tudi na manj gnojni njivi. Z ozirom na to, da bo letos več okopavine, gnoja pa malo, naj se obrne sem in tja kako deteljišče za turšico. Po dobrem deteljišču turšica tudi brez gnoja obrodi, kakor kažejo dolgoletne izkušnje na kmetijski šoli na Grmu. Tudi turšica naj se seje v vrste in v taki razdalji kakor krompir, da jo bo mogoče obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Tudi fižol je v takih časih bolj važna rastlina, ker daje prav tečen živež, ki se lahko proda. Po naših krajih ima fižol toliko večji pomen, ker ga lahko pridelujemo vmes med drugimi sadeži.

Na vsaki kmetiji je treba že sedaj sestaviti nekak gospodarski načrt, da bo kmetija spomladi prav obdelana.

Razen vsakdanjega živeža nam je najbolj potreba zadostne krme. Zato naj se deteljišča in travniki po možnosti gnoje. Brez zadostne živine mora kmetija opešati, ker ji v tem slučaju manjka gnoja in obdelovanja. Vsaka kmetija naj skuša svojo živino ohraniti in če je kaj odpade, zopet nadomestiti. Nič ni slabšega, kakor če manjka pri kmetiji živine, ker je v takem slučaju vsako uspešno gospodarstvo izključeno.

Kar se naših vinogradov tiče, moramo delati razliko med vinogradniki, ki žive od vinograda, ker imajo premalo druge kmetije, in med vinogradniki, ki imajo toliko druge kmetije, da lahko izhajajo v sili tudi brez vinskega pridelka. Prvi so navezani na vinski pridelek in se mora njih delo spomladi tudi po tem ravnati. Vsi drugi pa bodo morali letos večjo skrb obračati na polje kakor pa na vinograde. Dosti bo, če bomo mogli vinograde saj toliko obdelati, da jih bomo ohranili. Rohrman.

Kaj je z Italijo.

„Slovenec“ nasproti raznim vestem nerazsodnih ljudij, da Italija vsak čas udari po nas, odločno zatrjuje na podlagi zanesljivih poizvedb, da na tem ni nikake resnice in pravi med drugim:

Glasom avstro-laške pogodbe Italija v danem slučaju nima druge obveze, kakor varovati strogo nevtralnost. To dolžnost je Italija doslej spolnila in ni vzroka dvomiti, da jo bo tudi v bodoče.

Avstro-laška zvezna pogodba je v polni veljavi in sploh ne poteče leta 1915, temveč šele pozneje. Diplomatični odnošaji med Avstrijo in Italijo so do današnjega dne korektni in prijateljski.

Hujskarje proti Avstriji, ki se opažajo v Gornji Italiji, izvirajo od neodgovornih ljudi. Srednja in Spodnja Italija je mirna in hoče mir ohraniti. A tudi v Gornji Italiji se širi čedalje večji odpor treznega prebivalstva zoper izvestne hujskarje, ki izvirajo v prvi vrsti od podkupljenega časopisja in plačanih agentov.

Oborožujejo pa se sedaj vse nevtralne evropske države: Švica, Švedska, Rumu-

nija, Bolgarija, Grška itd. Vsak se za vse slučaje primerno zavaruje. — Tudi Avstrija je na vse strani previdna in ne zamudi ničesar.

Do današnjega dne se ni nič, prav nič zgodilo, kar bi opravičevalo trditev, da nas napade Italija. Ravno nasprotno je res: do današnjega dne spolnuje Italija svoje zvezne dolžnosti napram Avstriji.

Vpoklic vseh dosedaj potrjenih črnovojnikov.

V letih 1884, 1885 in 1886 rojeni in potrjeni avstrijski črnovojniki morajo odriniti pod orožje dne 1. februarja, v letih 1878, 1879, 1880, 1881, 1882 in 1883 rojeni pa dne 15. februarja.

Od ogrskih državljanov so vpoklicani letniki 1883 do 1886 dne 15. februarja, letniki 1878 do 1882 pa dne 1. marca.

Pri naknadnem prebiranju potrjeni črnovojniki morajo tekom 48 ur po prebiranju odriniti v vojaško službo.

Sv. Oče svari pred vojnim hujskanjem.

Rim, 18. januarja. „Osservatore Romano“ izjavlja, da je od Sv. Stolice pooblaščen ostro karati ono laško časopisje, ki se imenuje katoliško in želi, da se ga smatra za katoliško, pač pa proti namenom sv. Očeta v besedah in slikah posega neprestano hujskajoče in zastruplajoče v evropski konflikt. Sveti Oče s poudarkom ponavlja svoje navodilo: „Ostati strogo nevtralni“ in izraža upanje, da bo to zadostovalo. V nasprotnem slučaju bo Sv. Stolica drugače nastopila proti temu časopisju.

Amerika proti Angliji ne odneha.

Berolin, 19. januarja. „B. Z. am M.“ poroča, da se je spor med Severno Ameriko in Angleško poostiril. Še ta teden bo v Londonu izročena nova ameriška nota, ki bo vsebovala določene najmanjše zahteve.

Vojska z Rusi.

Prebiranje črnovojnikov na Ruskem. Curih, 13. jan. Iz Petrograda poročajo, da je na Ruskem odrejeno prebiranje vseh doslej nepotrjenih črnovojnikov letnikov 1875 do 1895.

Duklanski in Lupkovski prelaz v naših rokah. „Gazeta Krakowska“ dne 13. t. m. piše: Na severnem bojišču je splošno mirno. Le v Karpatih se čete gibljejo. Duklanski in Lupkovski prelaz je v naših rokah. Za Uzsoški prelaz se vršijo boji. Ruska fronta v Karpatih tja do južne Bukovine je dobila znatna ojačenja. Na Poljskem in v zahodni Galiciji je dosti mirno; le artilerija na obeh straneh deluje. To je posledica naših uspešnih napadov, s katerimi smo Ruse vrgli iz njih utrjenih pozicij južno od Inowłodza in zahodno od Pinczowa.

800 nemških topov pred Varšavo. Frankobrod, 14. jan. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Peterburga: V opisu bitke ob Bzuri trdi polkovnik Mihaelowski v listu „Russkoje Slowo“, da je Nemčija pred

Varšavo glede artilerije v veliki premoči nad Rusi. Nemci imajo na fronti pred Varšavo nad 800 topov.

Rusi ne nameravajo držati Varšave. Krakov, 14. jan. „Kuryer Poznanski“ poroča: Veliki knez Nikolaj je sklenil, ko se je posvetoval z armadnim poveljnikom, da, če prično Nemci obstreljavati Varšavo, mesto Rusi zapuste in zasedejo obrambno črto vzhodno od Varšave.

30.000 ruskih izgub. Dunaj, 14. jan. Vojaški kritiki tukajšnjih listov pišejo: Na južnem Poljskem, ob Nidi in v Galiciji se zdi, da je nastopila mala bojna pavza. Zahodno od Kjelc in dalje proti severu ob vzhodnem bregu Pilice se Rusi pripravljajo na nove boje. Ruske izgube ob Nidi in na črti Dunajec-Biala se cenijo od srede decembra dalje na 30.000 mrtvih in ranjenih.

Pretresljiva slika z bojišča. Vratislava, 15. jan. „Lodzer Ztg.“ podaja z bojišča pri Lodzu sledečo pretresljivo sliko: Pri porušeni strelskih jarkih se vidi ostanke žic in polno trupel. Tu leži truplo ruskega vojaka poljske narodnosti, ki je bil zadet od kroglice, ko je bil zatopljen v molitev. V roki drži rožni venec in podobico Matere božje. Nekaj korakov proč je izdihnil nek nemški vojak. Zadela ga je smrtna krogla ravno, ko je pisal pismo. Nekončano pismo leži poleg njega. Začel je z besedami: „Predragi oče, jaz sem zdrav.“ Dalje vojak ni pisal.

Boj za Uzsok. Budimpešta, 15. jan. V Karpatih se sedaj vrši boj v bližini prelaza Uzsok z veliko srditostjo. Naša artilerija nadvladuje rusko in upati je, da bo prelaz kmalu v naših rokah.

Mraz in kože decimirajo ruske čete v Ungu. Ungvar, Od včeraj zvečer (15. t. m.) neprestano sneži in ne samo na višinah, ampak tudi v dolini Unga leži debela snežna odeja. V dolini Ung operirajoče sovražne čete štejejo dve diviziji. Neusmiljeno divja v ruskih vrstah mraz, ker mora biti sovražnik na višinah; še več žrtev kakor mraz pa zahtevajo črne kože, ki divjajo tudi med ruskimi četami v Galiciji.

Mir na celi fronti. Dunaj, 18. jan. Na celi fronti še vedno traja mir, ki je tudi Rusom dobro došel. Na ruski strani še vedno divja kolera in črne kože. Vsled pomanjkanja municije so Rusi brez dvoma dobili nadomestilo od Japonske.

Pred Przemyslom vztraja sovražnik v precejšnji oddaljenosti.

V Karpatih. V severozahodnem delu marmaroškega komitata se vrše manjši artilerijski boji. Prebivalci ostalih okrajev se počasi vračajo. Iz Unga ni nič posebnega poročati; Rusi imajo zasedeno dolino Lyuta in kozaki raztezajo svoje pohode do Csontos. Eden naših oklopnih vlakov je prišel skoro do Ligetes. Hud snežni vihar ovira vsako akcijo Rusov. Odhod sovražnika je le še vprašanje par dni.

Pred našo artilerijo vzhodno od Zakliczyna so se Rusi umaknili v daljavi 6 km. Dunaj, 18. januarja. Severno od Visle ni bilo nobenih bistvenih dogodkov.

Na višinah vzhodno od Zakliczyna je naša artilerija s koncentričnim ognjem prisilila Ruse, da so zapustili nekaj sprednjih strelskih črt. Umikalno gibanje se je pri sovražniku razširilo tudi na druge dele fronte, tako da je sovražnik končno v

razdalji 6 kilometrov zapustil svoje prednje postojanke in se med našim uspešnim artilerijskem ognjem in ognjem strojnih pušk v neredu umaknil na bližnjo črto višin. Pri tem je v svoji prejšnji postojanki pustil mnogo pušk in veliko municije.

Na ostali fronti v Galiciji se je vršil le artilerijski boj.

V Karpatih so bili le neznatni spopadi med patroljami.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Iz Csonosa potiskajo naši Ruse nazaj. Posebni poročevalec „Pesti Naplo“ poroča iz vojnega stana: V dolini Ung pričeti naš splošni napad se nadaljuje zelo uspešno. Iz Soslaka so se Rusi zaradi tega tako hitro umaknili, ker so južno od občine Utcas naše čete ojačile svojo ofenzivo. Sovražnik se ni upal spustiti v boj. S četami, ki stoje na tej strani Csonosa, kooperirajo naše čete zelo uspešno. Naše topništvo obstreljuje zelo uspešno iz izvrstnih pozicij ruske pozicije in so Rusi zaradi tega prisiljeni, da zelo pogostokrat menjajo svoje pozicije. Naša, v izbornem položaju se nahajajoča pehota neprestano prodira. Sovražnik je ne more zadržati niti oslabiti.

Zadnje ruske rezerve. Iz Kopenhagna se poroča po petrograjskih vesteh, da je vpoklicanje zadnjih letnikov državne brambe vzbudilo v Rusiji živahno vznemirjenje, skoro preplašenost. Ta vladna odredba kaže, da se neizčrpeljive rezerve bližajo svojemu koncu. Vpoklicanje državne brambe je imelo težke posledice za poljedelstvo in mnogo škode za obrt in trgovino.

Boj za Uzsoski prelaz. Budimpešta. Posebni dopisnik „Pesti Naplo“ poroča: Izpremema vremena zelo pospešuje naše operacije. Pota so zmrznjena in zelo sneži. Za naše čete je vreme zelo ugodno, ker se nadaljuje naše prodiranje brez velikih naporov in more tren takoj za našimi četami taboriti.

Rusi se na vsej črti umikajo. Dunaj, 19. januarja. Newyorški „Herald“ napoveduje rusko umikanje na celi fronti.

V Karpatih se je umikanje že pričelo. Ruski generalni štab smatra vsled vremenskih razmer za ugodnejše, da spravi svoje čete v zavarovane pozicije.

Gornjo dolino Dunajca so Rusi že izpraznili. Rusi so prisiljeni, da zapuste prelaz Uzsok in vse zasedene točke do komitata Ung.

Proti Avstriji in Nemčiji 45 ruskih armadnih zborov. Nemški generalni štab je objavil dolgo pregledno poročilo o dosedanjih bojih z Rusi. Poročilo pravi med drugim, da so Rusi pritegnili vse razpoložljive sile, predvsem sibirske in kavkaške armadne zборе, tako, da se lahko ceni skupna ruska moč proti Avstriji in Nemčiji na približno 45 armadnih zborov s številnimi rezervnimi divizijami.

Bitka v dolini Unga. Ungvar, 19. jan. Včeraj in danes so se vršili manjši boji v dolinah Unga in Ljute. Na neki višini so napadli trije sovražni bataljoni naš oddelek, kateremu so bili pridruženi tudi honvedi brez konj. Mi smo popolnoma potolkli sovražnika in ga prisilili, da se je umaknil.

V Ungu so se Rusi umaknili do Malomreta. „Az Est“ poroča iz Ungvara 19. jan.: Sovražne prednje straže so Csonosa izpraznile in so se umaknile do Malomreta. Naše prednje straže so zasedle neko občino v dolini Ung, ki so jo ruske čete izpraznile.

Mesto Blonje prebivalci zapustili. Kodanj, 20. jan. (Kor. urad.) „Warszawski Dnevnik“ poroča, da so mesto Blonje prebivalci zapustili. V okolici mesta vlada strašna beda. Mesto samo nudi žalostno sliko. Blonje leži 20 km zahodno od varšavskih utrdb, približno na sredi pota iz Sahačeva v Varšavo.

Polovica dveh ruskih polkov na Ogrskem zmrznila. Ungvar. Rusi v pravem pomenu besede slepomišijo. Pri Csonosu gredo Rusi ponoči v vasi, kjer ostanejo

celo noč v hišah. Zjutraj gredo nazaj med višine proti severu. Zdi se, da se boje naše izvrstne artilerije. 261. in 262. ruski pešpolk taborita cel dan na prostem. Njihove vrste so grozno razredčene vsled mraza in snežnih viharjev. Približno polovica teh dveh polkov je zmrznila. Na višinah okoli Csonosa so naši vojaki pokopali na stotine zmrznjenih sovražnih vojakov.

Turška vojska.

Francosko in angleško brodovje pred Dardanelami. Po poročilu „Lokalanzeigerja“ križari francosko in angleško brodovje pred Dardanelami.

Dardanele zaprte s potopljenimi ladjami. Bukareški list „Dimineata“ poroča iz Carigrada: Na povelje nemškega vrhovnega poveljstva nad dardanelskim brodovjem je bilo včeraj pred vhomom v Dardanele potopljenih 126 ladij starejšega tipa, med njimi so bili tudi parniki, natovorjeni z opeko, kamenjem in zemljo. Na ta način je vhod sovražnim ladjam v Dardanele nemogoč.

Hudi boji v Kavkazu. Turške čete, ki operirajo na Kavkazu, so zadnje dni na meji zapletene v ljute boje z Rusi, ki so dobili znatna ojačenja.

Turško prodiranje v Perzijo. „Ruski Zeitungs-Curier“ poroča iz Tiflisa: Turki prodirajo v Perzijo in se že nahajajo blizu ruske meje.

Mesto Kaira bo trdnjava. Listi poročajo iz Kaira: Angleške oblasti so sklenile, da proglašajo Kairo kot trdnjavo. Mesto so zelo močno utrdili s topovi.

Utrditev Erzeruma. Curih, 14. jan. Semkaj došla poročila pravijo, da so Turki Erzerum izpomenili v močno trdnjavo. Provianta je dosti za devet mesecev.

Rusi potapljuje turške ladje. Carigrad, 16. jan. (Kor. ur.) „A. T. M.“ poroča: Petrograjska brzojavna posredovalnica razglasa 10. t. m., da so potopili Rusi vse turške ladje v pristaniščih Susmene, Rige in Hope, ki pripadajo odprtim mestom. Potopljene ladje so bile prazne; lastniki so bili meščani navedenih mest. Rusi so s tem, da so napadli odprta mesta, potopili ladje, obstreljevali zasebna stanovanja, umorili in ranili četudi le nekaj prebivalcev navedenih mest, dokazali, kako daleč da so še oddaljeni od točke z ozirom na mednarodno pravo in človekoljubje, ki je zahtevajo v omikanem svetu. Obžaluje moramo beležiti, da nas taki čini surovosti, ki se dogajajo vsak dan, morajo končno prisiliti, da nastopimo z nasilnostmi.

Prodiranje Turkov in Kurdiv. Amsterdam, 17. jan. Reuter poroča iz Tiflisa: Turki in Kurdi so prodrli do Marage, ki leži južno od jezera Urania.

Turki potopili francoski podmorski čoln. Carigrad, 16. jan. Glavni stan poroča: Francoski podmorski čoln „Saphir“ se je poskušal približati vходу dardanelske ožine, pa ga je naša artilerija potopila. Del posadke smo rešili.

Na južnem bojišču.

Naši aeroplani nad Cetinjem. Iz Cetinja se poroča: Avstrijski aeroplan je vrgel 10. t. m. večje število bomb na Cetinje. Ena hiša je porušena. Na pravoslavni sv. večer se je pojavil neki aeroplan nad Hielošem blizu Cetinja; medtem ko je bilo pretežno število prebivalstva v cerkvi; tudi tukaj je vrgel letalec nekoliko bomb, ki pa po uradnem poročilu niso napravile nobene škode. Letalec je nato odplul proti Kotorju. Avstrijsko topništvo na vseh točkah živahno deluje.

Pred novimi operacijami proti Srbiji. Iz Budimpešte se poroča: Naše južne čete, ki so se na svojih novih postojankah odpočile od prestanih naporov, so dobile potrebno pomoč in ojačenja. Kmalu se bodo pričele nove operacije proti Srbiji. Med časom nove razvrstitve naših čet ob srbski

in črnogorski meji so se vršili le neznatni spopadi med obmejnimi stražami. S srbske strani ni bilo nobene večje ofenzivne akcije. Nekaj črnogorskih izpadov pri Bjelicah je bilo zlahkoto odbitih. Med prebivalstvom Bosne in Hercegovine vlada zaupanje. Mir in red se po deželi ni kršil.

Obstreljevanje Belgrada. Rotterdam, 14. januarja. „Daily Chronicle“ poroča: Avstrijski podonavski monitorji še vedno obstreljujejo Belgrad. Na prvi pogled se vidi, da Belgrad ni mnogv trpel. Vendar, če se natančneje pogleda, je mnogo poslopij popolnoma porušenih. Posebno je poškodovan del kraljeve palače. Muzej je kup razvalin. Vseučilišče je tako poškodovano, da bo treba sezidati novo poslopje. Zgornji del mesta je največ trpel, pa tudi kolodvorski okraj je popolnoma porušen.

Topniški boj na črnogorski meji. Rim, 14. januarja. Iz Cetinja došle vesti poročajo, da je zima zelo ostra, ki operacije zelo ovira. Kljub temu razvijajo avstrijski topovi zelo veliko delavnost proti črnogorskim obmejnimi četam.

Z Adrije. Dunaj, 17. januarja. Francosko brodovje se je najbrž umaknilo iz Adrije. Dognalo se je, da se ob dalmatinski obali ne nahaja nobena francoska bojna ladja več. Črnogorci niso več poizkušali popraviti svojih baterij na Lovčenu, katere je razstrelila bojna ladja „Radecky“. Admiral Haus je te dni v nekem povelju odlično pohvalil sodelovanje „Radeckija“ pri uničenju črnogorskih baterij na Lovčenu.

Izmišljotina o slovanskih polkih na jugu. Bernsko avstrijsko poslaništvo je poročilo, da je bilo poslanih veliko število čet iz Nemčije v Bosno in Hercegovino, zato pa so c. in kr. polke slovanske narodnosti prestavili na zahodno bojišče, označilo kot golo izmišljotino.

Albanci proti Črni gori. Sofijska „Kambana“ poroča: Večja albanska kolona je šla proti Črni gori, da udre v njo. Prišlo je do boja s črnogorskimi prednjimi stražami, ki pa je za Albance ugodno izpadel.

Na južnem bojišču položaj miren. Dunaj, 19. januarja. Uradno se poroča: Na južnem bojišču je položaj neizpremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Nemški uspehi pri Soissonu. Berlin, 14. januarja. Veliki glavni stan: Na peščeninah pri Nieuportu in jugovzhodno od Yperna so se vršili artilerijski boji. Posebno hud ogenj je naperil sovražnik na kopališče Westende, katero bo kmalu popolnoma porušil. Sovražni torpedni čolni so izginili, kakor hitro so prišli v ogenj.

Pri nadaljevanju napada z dne 12. januarja severovzhodno od Soissona so naše čete napadle vnovič višine Bregny in očistile tudi to visoko planoto sovražnika. Med hudim nalivom in na globoko razmeščanih ilovnatih tleh smo v naskoku vzeli jarek za jarkom in pregnali sovražnika do roba visoke planote. 14 francoskih častnikov in 1130 mož smo ujeli ter zaplenili štiri topove, štiri strojne puške in en metalec svetlobe.

Skupni plen iz bojov 12. in 13. januarja severno od Soissona se je po natančnem konstatiranju zvišal na: 3150 vjetnikov, 8 težkih topov, 1 revolverski top, 6 strojnih pušk in drugi vojni material.

Boj pri Vregnyju v navzočnosti nemškega cesarja. Berlin 15. januarja. (Kor. ur.) Vojaški sotrudnik „Lokalanzeigerja“ piše o boju pri Vregnyju. V cesarjevi navzočnosti izvedeni naskok na gorsko planoto Vregny je pridobil sunek 12. t. m. proti vrhom pri Cuffiesu in Cronyu na važnosti, ker se je ostri konec zagozde, ki se je tu zabila v francoske postojanke, razširila na širjavo 9 kilometrov. Visoka planota Vregny leži ravno 9 kilometrov vzhodno od visoke planote Cuffies. Mali

kraj Cuffies leži tri in pol km od ob Aisni ležečega kraja Conde sur Aisne z utrdbo, nad katero vladajo griči pri Vregnyju. Soissons pa nadvladujejo griči pri Cronyu in pri Cuffiesu.

Francoska vojna črta v nevarnosti, da jo Nemci prodro. „Courant“ poroča: Pri Reimsu in vzhodno Soissons je francoska vojna črta v nevarnosti, da jo prodro Nemci. Nemški topovi so se zopet zelo približali Reimsu.

Nemci obstreljujejo Chalons sur Marne. Rim, 15. januarja. „Gazetta del Popolo“ poroča: Nemci silovito obstreljujejo poleg Reimsa tudi Chalons sur Marne.

Reka Aisne narasla. Frankobrod, 15. januarja. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Pariza. Med boji je narasla reka Aisne. Podrla je zato več mostov, vsled česar so ogrožene francoske zveze in se ne more bojna črta z novimi četami ojačevati. Francozi so se morali zato umakniti čez reko Aisne. Pustiti so morali več topov.

Nemška zmaga pri Soissonu. Z nemškega uradnega poročila z dne 15. t. m. posnemamo: Severno in severovzhodno od Soissona je severni breg Aisne konečno očiščen od Francozov. Nemške čete so v neprestanih napadih osvojile kraje Cuffies, Crony, Bucy-le-Long, Missy, Vauxrot, in Verrerie. Naš plen iz tridnevnih bojov severno od Soissona znaša sedaj okroglo 5200 ujetnikov, 14 topov, 6 strojnih pušk in več revolverskih topov. Francozi so imeli težke izgube. 4000 do 5000 mrtvih Francozov smo našli na bojnem polju. Umikanje južno od Aisne se je vršilo med ognjem naših težkih baterij.

Francozi izgubili pri Soissonu 8000 do 10.000 mož. Genf, 17. januarja. „Petit Parisien“ skuša potolažiti pariško prebivalstvo, ki je zelo prestrašeno vsled francoskega poraza pri Soissonu. Dosedaj so bili ti poizkusi brezuspešni. Iz Pariza poročajo, da cenijo tam, da je v boju pri Soissonu in ob Aisni padlo 8000 do 10.000 mož. Minister Millerant je objubil, da bo o tem objavil natančno statistiko.

Na Flandernskem artilerijski boji. — **Nemški uspehi pri La Boisselle in v Argonih.** Veliki glavni stan poroča: Pri Nieuportu se je vršil le artilerijski boj. Zadnje dni ni bilo opaziti sovražnega napadalnega gibanja. Na obrežju je na več točkah morje naplavilo angleške mine.

Pri La Boisselle, severno od Alberta, so vrgle naše čete v bajonetnem napadu Francoze, ki so se zopet utrdili na cerkvenem dvoru in v selu jugovzhodno od tu, ven in ujele 3 častnike in 100 mož.

V Argonskem gozdu smo osvojili več francoskih jarkov, francoske posadke pa skoro uničili.

Obroč okoli Verduna se sklepa. „Nieuwe Rotterdamse Courant“ izvaja v pregledu vojaškega položaja: Nemci so dosegli rimsko cesto v Argonih pri St. Menhouldu in zasedli črto Vienne la Ville, Fleur de Pariz in Bourrières in so napredovali 10 km. To je znaten uspeh v primeri z uspehi zadnjega časa, ko so si eden drugemu iztrgali največ po sto metrov zemlje. Nemški uspeh beleži „Daily Chronicle“ s skico, ki kaže, kako nemška črta prodira vzhodno od Menhoulda v obliki zagozde. Nemci stoje tam že zahodno od mesta Verduna, blizu trdnjave, tako da je obroč na polovico že sklenjen. V Argonih pričakujejo brez dvoma važnih bojov. Velike važnosti so nemški napadi severno od Soissons.

Obstreljevanje Soissons-a. Rotterdam, 18. jan. „Rotterdamse Courant“ poroča: Nemci še nadalje obstreljujejo Soissons. Nemške artilerijske postojanke se uspešno približujejo mestu.

Prijatelje in znance prosimo za poročila o padlih in ranjenih Dolenjcih.

Loterijske številke.
Gradec, 20. januarja 56 46 51 48 2

Domače in tuje novice.

Dekanija Semič ima svoj sestanek sodalitatis ss. Cordis Jesu v četrtek t. j. 28. januarja v Metliki. Začetek bude ob 11. uri dopoldne.

Poročil se je g. dr. Niko Oberman, starešina „Zarje“, sodnik v Bosni, z gđ. Zmagico Zagorjan, učiteljico v Cerknici. Veliko sreče!

Za domovino je žrtvoval svoje mlado življenje infanterist Jernej Ferkol iz Dol. Gradišča, ki je umrl v Kartunu, star 25 let. Pokojnik je bil vzorni mladenič in splošno spoštovan. Bil je član gasilnega društva v Spod. Maharovcu. — Počivaj v miru, blagi mladenič, in lahka ti bodi tuja zemlja v Galiciji!

Iz srbskega vjetništva se je oglašil Franc Hren, posestnik iz Jablana, župnije Mirnapeč. Ranjen je bil v nogi in so ga potem Srbi pobrali.

Vojaške vesti. Franc Tisov, 7. poljski topničarski polk, nadomestna baterija, vojna pošta 48 — o njem se ne ve ničesar, kje je, odkar je šel iz Ljubljane. — Vinko Kavšek, posestnik in čevljar iz Smolinje vasi, črnovojniški pp. 27, je padel na severnem bojišču. — Janez Mikec, Krka, 27. dom. pešpolk, ozebel, se zdravi v rez. bolnišnici v Miškolcu na Ogrskem. — Alojzij Povše, 17. pp., posestnik v mirnapeški občini, ozebel; v bolnici v Debrecinu. Karol Povše, 17. pp., posestnik v mirnapeški občini, ozebel; v bolnici v Pragi. — Gliha Jakob iz Budganjevasi št. 30 pri Žužemberku, 27. domobr. pp., padel na severnem bojišču. — Franc Jernejčič, 17. pp., iz Zagradca; vsled ran umrl na Ogrskem. — Julij Namorš, c. kr. stotnik v olomuškem polku, 17. jan. padel ob Nidi na Poljskem. Bil je iz daljnoznane rodbine dr. Namorša na Jesenicah ob Savi.

Iz Suhora se poroča: Dne 4. jan. t. l. je odšel tukajšnji nadučitelj g. Karel Piki na novo mu odkazano službo v Vrhuvo, župnije Trnovo, na Notranjskem. Tu je poučeval 5 let. Vodstvo šole je prevzela sedaj vzgledna učiteljica gđ. Srečka Poljšak. — Na pošti je tudi sprememba. Odšel je g. Ivan Vidmar, na njegovo mesto je prišla vrla poštna upraviteljica gđ. Milica Semolič.

Vrtnarsko službo v Črnomlju je pustil g. Jožef Vrhovnik in odšel na službo v Ljubljano. S svojim delom je ustanovil velik vrt v Črnomlju in drevesnico in ju spravil do lepega razvoja.

Srebrni novci po 50 vinarjev. — Z Dunaja se poroča, da se bavita obe vladi z mislijo, da bi se vpeljali srebrni novci po 50 vinarjev.

Podaljšanje moratorija. Z 31. januarjem poteka sedaj veljavni moratorij in 19. t. m. se je sestala na Dunaju konferenca, ki naj se posvetuje o novih določbah glede odloga plačil. Vlada namerava izdati moratorijsko naredbo, ki bi naj veljala za 4 mesece, t. j. do konca maja. Ta naredba naj bi določila naslednji plačilni modus: a) na terjatve, ki so zapadle do 31. avgusta in na katere se je dosedaj že plačalo 50 odstotkov, naj se plača v februarju nadaljnih 25 odstotkov, v aprilu pa zopet 25 odstotkov; b) terjatve, ki so zapadle v septembru in oktobru in na katere se je moralo dosedaj izplačati tudi že 50 odstotkov, naj zapadejo k nadaljnjemu plačilu v marcu (25 odstotkov) in v majniku (25 odstotkov); c) v novembru zapadle terjatve, ki so dosedaj plačljive le s 25 odstotki, naj bi se po možnosti plačevale tudi v marcu s 25 odstotki in v majniku s 25 odstotki; d) decemberske in januarske terjatve naj se še odložijo. — Vlada se bo seveda še ozirala na mnenje sklicane enquete zastopnikov trgovskih in obrtnih zbornic ter raznih gospodarskih korporacij.

Bolgarski kralj za nemške ranjence. Kralj Ferdinand je dal svoj koburški grad preurediti v vojno bolnišnico za nemške ranjence.

„Svetovna vojska.“ Šesti sešitek z zelo bogato vsebino, ki nudi mnogo izvirnih poročil slovenskih fantov je ravnokar izšel. Tudi sedmi sešitek bo nadaljeval s popisom bojev med avstrijskimi in ruskimi četami. V njem bodo objavljena zelo zanimiva ponajveč izvirna, deloma pa tudi najmarkantnejša iz slovenskih dnevnikov in tednikov posneta — pisma slovenskih vojakov, ki so se in se še bojujejo v Galiciji. Pisma Kranjcev Štajercev, Korošcev, Goričanov in Primorcev so zanimivo zbrana, tako da nudi sešitek jasne slike v trpljenju in junaštvu slovenskih vojakov v Galiciji. Pa ne samo to! Iz pisem gleda ljudska duša in silno zanimivo je iz psihološkega stališča samega prebirati te vrste, napisane mnogokrat sredi bojnega meteža. Kako čudovito se tu strinjajo sodbe posameznikov o včasih navidezno malenkostnih stvarih; kako sodijo v Galiciji, o vohunih, o Rusih in o svojih tovariših. Ta sešitek bo lep dokument slovenskega junaštva. Prihodnji sešitek pa bo prinesel životopise padlih slovenskih junakov. Kmalu nato bo prinesla „Svetovna vojska“ tudi že obljubljeni zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku; ta zemljevid bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno poročalo in se bo zato zaračunal naročnikom „Svetovne vojske“ posebej z 1 krono in se ne bo štel v sešitke. Sam zase kupljen bo pa veljal zemljevid K 3.— „Svetovna vojska“ se naroča v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Halo! Kdo želi zadeti glavni dobitke? Ta naj nemudoma naroči izborna turško srečko na ugodno mesečno odplačevanje in v srečnem slučaju zamore postati v kratkem bogataš s 400.000 franki! Turške srečke igrajo šestkrat v letu in mora vsaka srečka zadeti! Izdana kupnina tedaj nikakor ni izgubljena, ker se celo v najneugodnejšem slučaju skoro docela povrne. Prihodne žrebanje se vrši že dne 1. februarja. Najcenejša in najbogatejša loterija! Pojasnila daje in naročila sprejema: Srečkovno zastopstvo 13. Ljubljana. — Sprejema se tudi naročila in najsrečnejše številke razredne loterije!

Rumunija se pripravlja. Rumunija se pripravlja resno na vojsko. Rezerviste kliče pod orožje, vojaške obvezance v inozemstvu kliče domov, šole izpreminja v bolnišnice ter organizira podporo družin, kojih krušni očetje so bili poklicani v vojaško službo. Nihče več ne dvomi, da bo Rumunija kmalu posegla v vojsko. Toda proti komu? Samo dvojno je mogoče: ali proti nam ali proti Rusiji. — Tudi to je gotovo, da ima Rumunija dogovor z Italijo, s katero bosta skupno postopali.

Podmorski čolni bodo odločili. Bern, dne 8. jan. Vojaški pisatelj lista „Berner Tagblatt“ piše na uvodnem mestu: „Prav čudno je stališče Anglije glede mirovnega vprašanja. Državniki Anglije so naznanili svetu, da bo Anglija še-le takrat pripravljena skleniti mir, ko bo Nemčija popolnoma strta, to je, kadar bo Nemčija prenehala biti tekmeec Anglije. Toda to ni tako lahko storjeno, kakor je izgovorjeno. Pristanišče Zeebrügge, katero so Angleži tako poškovali, da je bilo nerabno, je zopet popravljeno in nemški podmorski čolni plovejo zopet mirno iz pristanišča in v pristanišče. Eden sam podmorski čoln se sicer prav lahko obstreljuje, toda ko se bo nekoč v veliki pomorski bitki pojavilo večje število podmorskih čolnov, ko bosta par in dim zakrivala razgled po morju in ko bodo postali živi opazovateljev vsled razburjenja bitke nemirni in nesigurni, takrat utegnejo igrati podmorski čolni, to najmodernejšo orožje, odločilno vlogo.“

Izpremema zakona o vojnih dajatvah. Državni zakonik in uradna „Wiener Ztg.“ priobčujeta cesarsko naredbo, ki vsebuje dopolnilne določbe k zakonu o vojnih služnostih ali dajatvah v tej smeri, da se lahko sedaj od posestnikov vozil in živali zahteva, da le-te definitivno prepuste, a ne samo, kakor je bilo prvotno, da jih izroče

le v porabo. Ta dopolnilna naredba ima namen, da se lastniki vozil in živali čim prej popolnoma odškodujejo in ne še-le po izvršeni demobilizaciji in da se jim nudi prilika, da si takoj preskrbe mesto transportnih sredstev, ki so jih prepustili vojaški upravi, druga.

Izgube naše armade. V prvih sto izkazih o izgubah je navedenih: Častnikov ranjenih 8980, mrtvih 2263, vjetih 628. Moštvo: 231.160 ranjenih, 40.827 padlih in 9502 vjeta. Skupaj 240.140 ranjenih, 43.090 padlih, in 10.130 vjetih. Vseh izgub smo torej imeli do pred približno enim mesecem 293.360 mož, od katerih je pa velik del že davno zopet na fronti, drugi pa v kratkem lahko odidejo tjakaj.

Prepovedano klanje mlade živine. Poljedelski minister je z naredbo z dne 23. decembra 1914 z ozirom na važnost, da si ljudje ohranijo kolikor mogoče veliko plemene živine, zabranil brez posebnega dovoljenja klati breje krave, telice in svinje sploh, teleta in junce do 2 in pol leta stare in bike do dveh let stare. Določeni so tudi slučajji, kdaj sme oblast dovoliti, da se zakolje te vrste živina; ti slučajji so podobni onim, ki dovoljujejo izjemno klanje telet. Taki odloki pa bodo le tedaj imeli uspeh, ako bodo živinorejci sami imeli zmisel za varstvo plemene živine.

Ruske državne tvornice za municijo počivajo. V Stockholm došli ruski listi pišejo, da v Peterburgu in v Moskvi še vedno trajajo delavske stavke v protest proti aretiranju socialističnih članov ruske državne dume. Državne tvornice za municijo počivajo.

Topovi iz ledu. Marsikdo bo zmajal z glavo in se mu bo zdelo neverjetno, da so izdelovali topove ne samo iz železa in bron, ampak tudi iz ledu. In vendar je to dokazana resnica. Prve topove iz ledu so izdelali v strogi zimi l. 1740 v Petrogradu in sicer so izdelali 6 topov in 2 možnarja v takrat običajni velikosti topov in možnarjev. Krogle so napravili iz železa, ledu ali pa tudi iz drugih tvarin. Za nabasanje topa so porabili četrta funta smodnika. Pri preskušnem streljanju, kate-rega so se udeležili tudi člani vladarske rodovine, je krogla, izstreljena iz takega topa, prebila na 60 korakov 2 palca debelo desko. Slične topove so izklesali iz ledu po zimi l. 1795 v mestu Landshut na Bavarskem. Tudi pri takratnih strelskih poskusih se je pokazalo, da so topovi, izklesani iz enega samega kosa ledu, neverjetno trpežni.

Krst na bojišču. Hrvatski listi poročajo: Ravno ko je moral stotnik 16. hrvatskega pešpolka, g. Rupnik, oditi na bojišče, mu je porodila njegova žena sinčka. Kakor hitro je ona popolnoma ozdravela, je odšla na bojno polje in poiskala svojega moža. A ni prišla sama — prinesla je s seboj tudi otročička, ki pa še ni bil krščen. Ganljiv in nepozabljiv prizor je bil, ko je pristopil divizijski župnik, da krsti otročička pred celim bataljonom. Otrok je bil krščen in je dobil ime Evgen po slavnem vojskovodju nadvojvodu Evgenu.

Vjetnikom v Rusijo se lahko brzojavi. Kakor poroča „Freie Presse“, se vjetnikom v Rusiji tudi lahko brzojavi. Tozadevne brzojave sprejemajo vse naše c. kr. pošte, seveda le na odgovornost odpošiljatelja. Lahko se plača tudi že odgovor, vendar pošta ne sprejme nikake obveznosti. Naslovi morajo biti jako natančni in popolni. Opozoriti je pa treba, da so cene brzojavkam sedaj jako visoke, dosti čez mirovni tarif. Vse ravno rečeno velja popolnoma tudi za vjetnike na Srbskem.

Rumunija vpokliče rezervnike. Milan, 15. jan. Pariški „Temps“ poroča: V Bukarešti vpokličejo 25. januarja tri letnike rezervistov; čez tri tedne pa zopet tri.

Italijanski parnik zadel pri Pulju na mino. Italijanski parnik „Varese“ iz Genove je zadel na vožnji Sfax-Benetke pri Pulju dne 18. t. m. opoldne na mino in se potopil. Od posadke je bil rešen le

en mož, enega so pa mrtvega potegnili iz morja. Več čolnov je po noči iskalo na kraju nesreče nadalje ponesrečence, toda brez uspeha.

Vse nemške šole na Ruskem zaprte. Kodanj, 14. jan. Petrogradski list „Nowoje Wremja“ poroča: Ruska vlada je na podlagi carjevega pooblastila odredila, da se morajo s 1. aprilom po ruskem koledarju zapreti vse nemške šole na Ruskem.

Novi zunanji minister Burian odpotuje v nemški glavni stan. Novi zunanji minister baron Burian odpotuje v nemški glavni stan, da se predstavi cesarju Viljemu, nakar se sestane tudi z nemškim državnim kanclerjem pl. Bethmann-Hollwegom.

Avstrijci dvignili francoski podmorski čoln „Curie“. Milanski listi poročajo, da se je posrečilo Avstrijcem dvigniti potopljeni francoski podmorski čoln „Curie“. V Pulju ga zdaj popravljajo.

Nad 2000 aretacij v Petrogradu. Kodanj, 14. jan. Sem je došlo pet socialističnih poslancev ruske dume, ki so ušli iz Rusije preko Švedske. Poslanci poročajo, da je bilo doslej samo v Petrogradu nad 2000 političnih aretacij. Carjevi gardni polki so bili pozvani v Petrograd za varstvo vladarske hiše in vlade. O velikih ruskih porazih na vzhodnem Pruskem in na Poljskem so v Petrogradu izvedli iz pisem vojakov.

Vojni sovražno mnenje na Portugalskem. Iz Madrida poročajo, da je na Portugalskem nastalo močno gibanje proti vojni, posebno v vojaških krogih, ki izjavljajo, da se sicer hočejo bojevati za domovino, ne pa služiti Angleški. Mnogo rekrutov rajši ubeži v Brazilijo, samo da ne služijo Angleški in Francoski. Zopet je precej dvomljivo, da bi se Portugalska udeležila vojske, ker Angleška noče prevzeti odgovornosti za morebitne posledice za Portugalsko.

Bolgarska protestira pri Angleški in Franciji. „Deutsche Tageszeitung“ poroča, da je bolgarska vlada pri angleškem in francoskem poslaniku protestirala, ker angleške in francoske vojne ladje preiskujejo ladje na potu v Dedeagač in druga bolgarska pristanišča. Angleške in francoske torpedovke preiskujejo ladje celo po bolgarskih lukah. Poslanika sta obžalovala te slučajne nočne dogodke in obljubila za prihodnost, da se to zabrani.

Rusi dozdej izgubili 1,800.000 mož. Berlin, 20. jan. Po zaupnih poročilih iz Petrograda cenijo tu ruske izgube dozdej na 1,800.000 mož.

Strašen potres v Italiji.

Strašno razdejanje v Alezano. Mesto Alezano je po potresu največ trpelo. Podrlo se je kolodvorsko poslopje in hiše, ki so stale blizu kolodvora. Onemogočen je vsak promet; prekinjene so vse zveze. Italijanski listi poročajo, da je ostalo v Alezanu živih le 800 oseb. Ker šteje Alezano 11.000 prebivalcev, je moralo biti vsled potresa ubitih nad 10.000 prebivalcev. Celano in Pescina je deloma opustošena. Tudi tam navajajo veliko žrtev smrti. Veliko ljudi leži še pod razvalinami. V Pescasseroli so dozdej dognali, da je bilo ubitih 10 in ranjenih 50 oseb.

Velika opustošenja v kraju Sora. Po poročilih iz kraja Sora je povzročil potres tu strašna opustošenja. Število ubitih oseb in podrtih hiš je precej znatno. Iz Isola Liri se poroča, da so dozdej izkopali izpod razvalin podrtih hiš 10 mrtvih in 150 ranjencev. Neprestano dohajajo nova poročila o poškodbah v drugih občinah okraja Caserta.

Opustošenja v okraju Sulmona. V številnih občinah okraja Sulmona je potres zelo poškoval hiše. Tudi ljudi je bilo več ubitih. V občini Anversa so bile ubite tri in ranjene tri osebe. V občini Villalago je bilo ubitih 20 oseb. Ranjenih je precej oseb, a števila še niso natančno dognali. Kraj Fratura je potres uničil skoraj po-

polnoma; več ljudi je bilo ubitih. Tudi v občinah Popoli in Pentima se nahajajo najbrže žrtve katastrofe pod razvalinami.

Nad 1500 ljudi ubitih v Magliano del Marsi. Rim, 15. januarja. (Kor. urad.) „Messagero“ objavlja: Neki iz Magliano del Marsi došli begunec pripoveduje, da je bilo tam vsled potresa ubitih nad 1500 ljudi; rešilo se jih je le približno 200. Požari so končali uničenje.

Vsled potresa nastalo jezero. Pri kraju Ruscello Crienna je vsled potresa nastalo 200 metrov dolgo jezero. Splošno so zapazili, da se je zemeljska plast na več mestih znatno znižala.

Zemeljske razpoke. „Tribuni“ pa poročajo iz Sore, da so se na tamkajšnjem pokopališču pokazale po več metrov dolge razpoke, iz katerih prihaja žveplena sopena, na nekaterih mestih pa brizgajo iz njih curki vrele žveplene vode.

Italija ne sprejme zdaj nobene inozemske podporne akcije. Rim, 15. januarja. (Kor. urad.) „Giornale d' Italia“ poroča: Neko inozemsko poslanstvo je izrazilo željo o inozemski podporni akciji žrtvam zadnjega potresa, podobno oni ob potresu v Messini. Italijanska vlada je izjavila, da v sedanjem času ne more sprejeti nobene akcije Italiji v korist bodisi s strani nevtralnih, bodisi s strani vojskujočih se držav.

30.000 žrtev potresa. Rim, 15. januarja. Po zasebnih poročilih so dozdej dognali, da je bilo ubitih vsled potresa 30.000 oseb. Potresna opazovalnica v Rimu je zabeležila od večeraj 115 zemeljskih sunkov.

V Pescini mrtvih 4500 oseb. Rim, 15. januarja. (Kor. urad.) „Giornale d' Italia“ poroča iz Pescine, da so potres tudi ondi spremljale strašne posledice. Od 6000 prebivalcev je ostalo živih le 1500. Rešilna akcija se ima boriti z velikimi nevarnostmi in le počasi napreduje. Pri tem vlada oster mraz.

Ženska porodila pod razvalinami. Od krajev v okolici Averzana je kraj Paterne popolnoma porušen. Od 1800 prebivalcev je izgubilo življenje 1000 oseb. Tudi kraj Santelline je popolnoma porušen. Od 1600 prebivalcev je bilo ubitih skoro gotovo 600 oseb. Reševalna dela so v polnem teku. Neko žensko so izgrebli, ki je pod ruševinami porodila. Mati in otrok sta zdrava.

Požrtvovalna mati. V Vico Sorelle so našli mrtvo truplo Roze Sperduta in pri njej še živlega otroka. Nesrečna žena je s svojim truplom kakor ščit krila svojega otroka; zastavila je roke na zemljo in upognila hrbet, da krije otroka, dokler ji niso razvaline zlomile hrbtišča. Otroka so prenesli v bolnišnico.

Gospodarske drobtine.

Koliko dobimo modre galice. Kmetijska podružnica je naročila dva vagona modre galice po 80 h. Dobi jo pa le poldrug vagon, ker je kmetijska družba ne more več dati, ker je nima zadosti in je sedaj sploh ni mogoče ceneje dobiti kakor po 1-25 K kilo. Vsa naročila, ki so došla kmetijski podružnici, se bodo morala zaradi tega skrciti in primanjkljaj pa nadomestiti s „perocidom“, to je, novim sredstvom za škropljenje trt, ki deluje tako dobro kakor modra galica. Opozorjamo na to vse naročnike, da se bodo vedeli ravnati. Dosedanja naročila se bodo skrcila za približno eno četrtino, ki se bo nadomestila s perocidom. Tako se je sklenilo v seji podružničnega odbora, ki je bila zadnji pondeljek, 18. t. m. sklicana v tej zadevi.

Štedenje z žitom je dolžnost vsega prebivalstva. Zato je vlada svoječasno že izdala ukaz, da se smeta pšenica in rž rabiti samo mešana z ječmenom, koruzo in krompirjem. Sedaj je izšla nadaljna naredba poljedelskega ministrstva z dne 5. januarja, s katero se prepoveduje rabiti

pšenico, rž in ječmen za krmo živine. Izvzeti od te prepovedi so samo oni posestniki v gorah, ki so to žito sami pridelali in so tako oddaljeni od prometa, da tega žita sploh ne morejo prodati.

Za kože bodo najbrž tudi vpeljali najvišje cene. V trgovinskem ministrstvu so se že vršila tozadevna posredovanja, pri katerem so bili navzoči zastopniki mesarskih organizacij, trgovcev z usnjem in kožami, usnarjev in tovarnarjev za čevlje. Pri tej priliki se je ugotovilo, da kož nikakor ne primanjkuje, ker se sedaj kolje več živine. Ker pa cene nevdrženo rastejo, se bodo najbrž določile najvišje cene. Izdelovalci čevljev in trgovci z usnjem so se pritoževali proti usnjarskemu kartelu.

Hvala „Svealinu“!

Nisem hotel poprej verjeti, da je **Svealin** zares tako dobro sredstvo za zboljšanje luči in za štedenje itak dragega petroleja. Toda sedaj sem se sam prepričal o tem ter priporočujem **Svealin** slehernemu, ki rabi petrolejke. Pa tudi drugi hvalijo **Svealin** kot izvrstno pomoč v dosego lepe luči za malo novcev. Seveda se mora za svetilko številka 5 porabiti vsaj 6 do 7 kroglic **Svealina** in za večjo številko razmerno več, če se hoče doseči pravi uspeh. — **Svealin** se dobiva pri Urban-u Horvat-u, knjigarju v Novem mestu. Ena kroglica **Svealina** velja 4 vinarje, ena škatljica s tremi tucati pa samo krono 1-20.

Ohranjevalno spravljanje krompirja.

Vsled velikega pomena krompirja kot živilo je zlasti sedaj v vojnem času treba storiti vse, da se ga ohrani pred gnilobo. Kakor poroča neki nemški strokovni list, so se vršili lani in letos v Vzhodni Prusiji poskušnje s konzerviranjem krompirja s pomočjo žveplene moke, kakor jo rabimo za žveplanje grozdja proti plesnobi.

To sredstvo za ohranitev krompirja pred gnilobo, je tedaj zelo priprosto, povdariti pa je treba, da učinkuje samo preventivno, to je, odvrtačujoče. Zaradi tega je treba, da pri njegovi uporabi ves gnil ali nagnit krompir skrbno odberemo in odstranimo.

Če hranimo krompir v kleti, je sedaj najboljši čas zato, da krompir preberemo, vse gnile in nagnite gomolje odberemo in da potem zdrav krompir vložimo tako, da je varen pred gnilobo. Če hranimo krompir v zemeljskih rovih, je treba storiti to kakor hitro nastane bolj toplo vreme, tedaj meseca svečana ali sušca. Ako pa je pozimi dlje časa toplo vreme, se to lahko zgodi tudi že prej.

Konzerviranje krompirja z žveplenovo moko (s fino zmletim žveplom) se zgodi na sledeči način:

Mesto, kjer hočemo krompir shraniti, dobro ostržemo in pometemo in potem ga posipamo na tenko z žvepleno moko. Na to mesto vložimo potem kakih 20 do 30 cm visoko plast zdravega krompirja, ki jo potem na tenko poštopamo z žvepleno moko. Ko smo to storili, vložimo zopet tako plast krompirja in ga zopet poštopamo in to se vrsti toliko časa, da je shramba polna. Če vlagamo krompir pri zidu ali ob leseni steni, poštopamo tudi to. Preveč žvepla se pa pri žveplanju krompirja ne sme rabiti, ker bi mu to znalo škoditi. Za 100 kg krompirja se sme porabiti samo 30 g (3 deke) žvepla, tedaj jako malo in zato najbolje, da se pri štipanju krompirja poslužimo takih žveplalnikov, kakor jih rabimo za žveplanje grozdja proti plesnobi.

Kdor nima žveplalnega meha, posluži naj se žveplalne pušice, ki je podobna oni, kojo rabimo za posipavanje peciva s sladkorno moko.

Tako spravljen krompir ne gnije skoraj nič. Poročila o krompirju, spravljenem po

tem načinu lani v mokrem vremenu na Nemškem, so jako ugodna.

Nek posestnik poroča, da ni našel nič, drugi, da je našel komaj 2 odstotka gnilega krompirja maja meseca.

Ker je zelo priprosto, a vendar jako koristno, bi se gotovo priporočalo, da vpelejemo ta način spravljanja krompirja tudi pri nas. Opomniti je še, da krompir pri takem spravljanju tudi na svoji kaljivosti nič ne trpi.

B. Skalicky.

Nova važna knjiga za kmete.

„Poljudna navodila za merjenje lesa“ je naslov XIV. zvezku „Kmetijske knjižnice“, ki ga je spisal c. kr. gozdarski komisar g. Anton Šivic v Ljubljani in ga je ravnokar izdala v svoji založbi c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. O malokteri prodaji je kmet tako malo poučen kakor o prodaji lesa; zato je največkrat izročen na milost in nemilost lesotržcev. Tisti, ki trpi vsled teh razmer škodo, je kmet in tisti, ki od njegove škode bogati, je lesotržec. Skrajni čas je bil, da je izšla poljudno spisana knjiga o merjenju lesa, ki kmetu razodeva „skrivnosti“ lesne kupčije, ki mu bo torej navodilo kako naj se ravna pri prodaji gozdov ali lesa, da bo iztržil toliko, kolikor mu gre po vrednosti njegove lastnine. Pri nas je posebno važna prodaja lesa na Laško, kjer računajo še vedno po starih laških merah in v tem se naš kmet prav nič ne spozna. Zato je tolikokrat varan in posebna prednost gori imenovane nove knjige je, da poučuje v tabelah razmerje med našimi in starimi v trgovini še vedno običajnimi starimi laškimi merami. Vrhutega vsebuje knjiga vsa potrebna izračunjenja za stoječ in raznovrsten posekan in rezan les. Kdor hoče ceniti in prodajati svoj gozd ali prodajati posekan in obrezan les, najde v tej knjigi vse potrebne podatke in če noče biti varan, naj kupi to knjigo, kajti mali izdatek za to knjigo, se mu bogato povrne pri kupčiji, ker spozna na podlagi tega poljudnega navodila vrednost svojega gozdnega pridelka, da mu ne bo treba več verjeti le besedam kakega prebrisanega lesotržca, ki se hoče okoristiti s kmetovo nevednostjo.

Pri vsaki kupčiji dandanes le tisti najbolje uspeva, ki se o njej najbolje spozna. Knjiga „Poljudno navodilo za merjenje lesa“ stane pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani za družbene ude s poštnino vred nevezana K 1-50 in vezana 2—, za vse druge in v knjigotržtvu pa stane nevezana K 1-80, vezana pa K 2-30 brez poštnine.

Srbi z vjetniki slabo ravnajo.

Slovenec Viktor Koren, ki je pobegnul iz srbskega vjetništva pripoveduje med drugim:

Na vprašanje, ako je res, kar se je nedavno govorilo po Ljubljani, da imajo Srbi v Nišu poseben oddelek za slovenske

in hrvatske vjetnike, je Koren to odločno zanikal ter pristavil, da Srbi z našimi vjetniki zelo slabo ravnajo. O tem je pripovedoval: Srbi so nas v Nišu nastanili v artilerijskih hlevih. V prostoru kjer bi bilo prostora za 350 mož, nas je bilo 1000 in še več. Oni, ki niso mogli več v hlev, so morali spat zunaj na golih tleh. V hlev so nam prve dni dali za tri prste slame. Ta slama je ondi obležala, da se je spremenila v prah in končno v blato. „Od 17. do 25. okt. smo morali sedeč spat, kdor bi se raztegnil, dobil bi od nadzornikov, ki so ves čas hodili med nami, takoj z žilovko. Sploh je pretepavanje z žilovko za vsako malenkost na dnevnem redu. Zadnje dni, ki sem jih preživel v tem strašnem položaju, smo zjutraj med nami dobili vedno kake štiri mrtvece. Bili so čudno črni v obraz. Umrli so menda od napora, slabosti in slabega zraka.

Ob 5. uri do pol 6. ure zjutraj smo že morali čakati na delo. Celo mnogi ranjenci so morali biti tu. Mnogi so bili bos, skoro goli in so tako zelo zmrzovali. Ko smo mi odšli, so ranjenci dalje čakali. Okoli 10. ure je prišel zdravnik ter je en zdravnik v eni uri „pregledal“ 600 do 800 mož. Oni, ki ni imel zunanjih poškodb in je imel notranjo bolezen, je drugi dan moral na delo.

Delo so nam razdelili po našem „profesiju“. Kdor ni znal nobene obrti, je moral na kolodvoru razkladati tovore ali pa kopati utrdbe in delati pota. Delalo se je od zgodnje jutranje ure do temne noči. Vse to smo morali delati brez plače, noben od nas ni videl niti vinarja.

Versteigerungs-Edikt. E 486/14 15

Am 15. Februar vorm. 9 Uhr findet bei diesem Gerichte, Zimmer Nr. 31, auf Grund der genehmigten Bedingungen die Versteigerung folgender Liegenschaften statt:

Grundbuch Tschermoschnitz Einl. Zahl 30: Gebäude, Grundparzelle, Äcker, Wiesen, Wald.

Schätzwert 2706 K. — Geringstes Gebot 1804 K. Unter dem geringsten Gebote findet ein Verkauf nicht statt.

K. k. Bezirksgericht Rudolfswert, Abteilung IV. am 6. Jänner 1915. 126

Učeneo

ki ima veselje za mizarsko obrt — se takoj sprejme. — Več se izve pri Franc Košir-ju, Suhor št. 23. 122-2-2

Lepo posestvo

v Kandiji pri kolodvoru je zaradi odhoda posestnika takoj na prodaj, oziroma se odda tudi v najem. Zraven spada še nova hiša s tremi sobami, vežo, kuhinjo in z obokano kletjo; nadalje šupa, lepa njiva za hišo za pridelovanje zelenjave in sadni vrt okolu hiše in ob hiši trte. — Posestvo leži na državni cesti iz Novega mesta v Toplice in Žužemberk. Hiša je prilična za gostilno, ker je tik kolodvora, pripravna je pa tudi za uradnike in penzioniste. Na drugi strani je še ena večja njiva. Proda se vse skupaj ali pa tudi posamezno. Kdor želi kupiti, naj se oglasi ravnoram pri lastniku **Franc Sekula, Kandija št. 74, p. Rudolfovno.**

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0

1-0-42

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.